

Motion till riksdagen 2019/20:2435

av Roger Richthoff och Björn Söder (båda SD)

Sydafrika

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges regering i internationella och bilaterala sammanhang bör lyfta frågan om den sydafrikanska landreformen och påpeka att man ser med oro på utvecklingen i landet med den ökande polariseringen och att den sydafrikanska regeringen bör vidta de åtgärder som krävs för att situationen inte ska eskalera, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sydafrikas rasistiska apartheidpolitik avskaffades 1994. Sedan dess har det styrande partiet ANC utlovat landreformer, och när den nuvarande presidenten, Cyril Ramaphosa, tillträdde i februari gjorde han landreformerna till en profilfråga. Regeringen har beslutat att mark skall exproprieras utan kompensation.

Det handlar om en omfördelning av jord och syftet är att ägandet av mark skall hamna i linje med Sydafrikas demografiska sammansättning. Men andra ord, staten skall ta land från de vita för att ge till de svarta med motiveringen att de vita utgör cirka 7 procent av befolkningen men innehar cirka 70 procent av den privatägda marken.

Den sydafrikanska presidenten berättade i en intervju när han gästade FN:s huvudkontor i USA den 26 september 2018 att reformen handlar om att åtgärda ett ursprungligt fel. Ett fel som skedde för många hundra år sedan. Ramaphosa menar på att de vita en gång i tiden otillbörligen tillfogat sig landet. Utifrån detta resonemang blir det rättfärdigt att ”återta” mark som anses stulen. Kort uttryckt, man ger inte ersättning till tjuvar.

Många afrikander är rädda för att regeringen nu går i grannlandet Zimbabwe fotspår. Där jagade den förre presidenten Mugabe vid millennieskiftet bort landets vita farmare, med katastrofala följder för landets ekonomi.

Enligt Världsbanken är Sydafrika världens mest ojämlika land, som lider både i sviterna av apartheid och efter vanstyret under korrupta ledare som Jacob Zuma. I takt med polisväsendets förfall och ekonomins nedgång har brottsligheten och våldet stigit.

En del hävdar att det omfattande våldet mot vita har sin bakgrund i att Sydafrika har hög kriminalitet, men det råder knappast någon tvekan om att våldet i många fall har en rasistisk grund där vita ses som lovliga byten. ”När ledande politiker som EFF:s Julius Malema sjunger gamla kampsånger om att skjuta boer upplever många det som ett direkt och verkligt hot”, rapporterade SVT den 24 november 2018. Likaså skickar regeringens förslag om expropriering utan ersättning av mark som ägs av vita tydliga signaler.

Förslaget har fått skarp kritik från minoritetsrättsorganisationen Afriforum. I en utfrågning i det sydafrikanska parlamentet ifrågasatte Afriforums företrädare Ernst Roets premisserna för en sådan jordbruksreform. Roets kritiserade reformen i utfrågningen med utgångspunkten att den skulle baseras på en historisk felaktig bild, där de vita framställs som tjuvar. Han menade att vita tillfogat sig marken genom tre olika tillvägagångssätt. Den första var upptäckten av obrukad mark. Den andra var genom förhandling med svarta stammar där land erhöles genom köpeavtal och det tredje, vilket är det mest kontroversiella, genom erövring.

Det är en tydlig strid om tolkningsföreträdet till den gemensamma sydafrikanska historien. Men oavsett hur historia från 1600-talet tolkas så bör en omfördelning av mark utifrån de här premisserna betraktas att frångå västerländsk rättstradition i framförallt två avseenden. För det första att det skulle finnas en arvsskuld som ärvs ner genom generationerna och för det andra att de vita anses bära en skuld vars grund är etnisk tillhörighet.

Det som händer i Sydafrika idag är oroväckande och förtjänar omvärldens uppmärksamhet. Några länder, som Australien och USA, har redan reagerat men från svenskt håll har det varit tyst. Visserligen uttalade Anna Sundström, generalsekreterare för socialdemokratiska Olof Palmes Internationella Center, i en intervju att hon såg allvarligt på landexpropriering utan kompensation och att det är någonting som de verkligen måste titta på. Men den svenska socialdemokratiska regeringen har varit tyst.

Istället borde det styrande partiet ANC få frågan om hur en landexpropriering utan kompensation kan vara rättfärdig. Hur kan det vara rätt att beslagta medborgares lantegendomar som brukats av deras familjer i generationer, på mark som de själva för hundratals år sedan köpt eller tillfogat sig med andra medel?

Den svenska regeringen bör i internationella och bilaterala sammanhang lyfta frågan och påpeka att man ser med oro på utvecklingen i landet med den ökande polariseringen och att den sydafrikanska regeringen bör vidta de åtgärder som krävs för att situationen inte ska eskalera.

Roger Richthoff (SD)

Björn Söder (SD)